

Monitor Sociaal Domein

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
1. Inleiding en samenvatting	25
2. Inhoudelijke stand van zaken	28
3. Feiten en cijfers	32
4. Financiën	33

Bijlagen:

- 1. Afronding project Transitie en opstarten programma Transformatie***
- 2. Algemene cijfers van de gemeente Tynaarlo***

1. Inleiding en samenvatting

Inleiding

Bij deze najaarsbrief komen we met een tweede meting van de stand van zaken inzake de (financiële) effecten van de Decentralisaties. In december 2014 is de notitie Monitor Decentralisaties Sociaal Domein 2015 in het college vastgesteld en ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad. In deze notitie is beschreven hoe de monitoring wordt opgebouwd en hoe informatie verzameld wordt. Vervolgens is in januari 2015 een eerste nulmeting gedaan voor de budgetten die gemoeid zijn met de transities. De uitkomst was toen dat er voor de nieuwe taken van het Sociaal Domein een tekort verwacht werd van ca. € 1,1 miljoen. Dit bedrag werd bevestigd bij de voorjaarsbrief 2015.

Op een aantal onderdelen die we in deze Monitor hebben benoemd kan nog geen betrouwbaar resultaat gegeven worden en is gewerkt met schattingen. Reden daarvoor is dat verschillende digitale gegevensknooppunten nog niet werken en derhalve onvoldoende data zijn binnengekomen waaraan conclusies kunnen worden verbonden. Het gaat dan met name om betrouwbare informatie rondom toekenning en declaratie van PersoonsGebondenBudgetten (PGB's) inzake Jeugd en WMO en de bijbehorende ontvangen eigen bijdragen. Ook monitoringsinstrumenten (landelijk) zijn nog niet zodanig ingericht en toegerust dat deze de gevraagde informatie kunnen leveren. Genoemde feiten leiden ertoe dat er onzekerheid bestaat over de inschatting van de verwachte resultaten.

Financiële samenvatting

Bij de nulmeting in december 2014 en de voorjaarsbrief 2015 werd een tekort verwacht van € 1,1 miljoen. In de najaarsbrief 2015 wordt uitgegaan van een verwacht tekort over 2015 van € 0,7 miljoen. De aanpassingen in het verwachte resultaat vloeien met name voort uit de 2^e kwartaalrapportage Jeugd via penvoerder Emmen en actualisatie vanuit Assen voor het Beschermd wonen. De septembercirculaire heeft voor de budgetten van de gemeente Tynaarlo niet tot aanpassingen geleid. De samenstelling van de afwijkingen zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Afwijkingen (* € 1.000)	NJB 2015	VJB 2015	Nulmeting dec. 2014
Hogere aantallen en kosten PGB's (Jeugd en WMO)	500	700	700
Relatief groot aantal jeugdzorg-cliënten in intervent. niv. 4 + 5	200	300	300
Tekort in totale jeugdbudg. Drenthe	-	100	100
Aanloopkosten sociale teams	-	-	135
Beschermd wonen	336	190	-
Totale afwijking	1.036	1.290	1.235
Beschikbare dekking			
- Reservering uit 2014	196	196	196
- Vrijval uit budg. sociaal beleid 2015	135	35	
Verwacht tekort 2015	705	1.059	1.039

Hogere aantallen en kosten PGB's

Het aantal inwoners dat zorg ontvangt (Wmo en Jeugdhulp) lijkt ook bij de meest recente meting op onderdelen lager te zijn dan bij eerdere (voorlopige) metingen. Ook de meicirculaire van het Rijk gaat uit van lagere aantallen cliënten. Daarom zijn bij Wmo Nieuw en Jeugd kortingen in de door de gemeente te ontvangen rijksbudgetten van 2015 toegepast. We hopen dat beide ontwikkelingen voor de gemeente parallel lopen. Omdat er op dit moment nog geen realisatiecijfers beschikbaar zijn (of onvoldoende betrouwbaar), stellen we op deze onderdelen voor, op dit moment geen verstrekking

conclusies te trekken voor het te verwachten tekort van 2015. Wel blijkt uit de voorlopige cijfers dat het totale verwachte beslag op de PGB's jeugdzorg iets lager is dan de oorspronkelijke € 1,2 miljoen. De verwachting is nu rond de € 1,0 miljoen. Derhalve is het verwachte tekort hierop met € 200.000 verlaagd.

Hulp bij het huishouden

De beleidswijziging op Hulp bij huishouden heeft plaatsgevonden. Echter anders dan vooraf ingeschat is een kleiner deel van de cliënten naar een algemene voorziening verwezen (60% in werkelijkheid, tegen een aanname van 70%). Daarnaast heeft de voorbereiding van de wijziging meer tijd gevegd dan ingeschat: bij 150 inwoners (85+) is extra onderzoek gedaan door de Sociale Teams, bij hun is de overgangstermijn niet 4 maanden geweest, maar 6 maanden. Beide ontwikkelingen brengen extra kosten met zich mee.

Tevens vinden er nu nog herindicaties plaats voor de voorziening Hulp bij het Huishouden. Naar nu blijkt zijn er door de zorgaanbieders cliënten benoemd als cliënten die geen regie kunnen voeren over hun huishouden, maar dit in de praktijk wel kunnen. Eveneens zijn er cliënten waar het tegengestelde aan de orde is. De verwachting is dat aan het einde van 2015 het aantal cliënten met een maatwerkvoorziening verder is afgenomen. Ook het gemiddelde aantal uren dat geïndiceerd is, zal dan zijn afgenomen, omdat er bij de herindicaties gebruik wordt gemaakt van de beleidswijziging dat er met de inzet van 2 uur huishoudelijke hulp per week een basisvoorziening is voor een schoon en leefbaar huis. In hoeverre dan de verwachte besparing van 70% gerealiseerd wordt is de vraag, maar de realiteit zal hier niet ver vanaf zitten.

De gemeente Tynaarlo heeft voor 2015 een Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) ad € 350.000 ontvangen van het Rijk waarmee maatregelen bekostigd kunnen worden die de werkgelegenheid bij zorgaanbieders van huishoudelijke hulp moet stimuleren/ behouden. De gemeente Tynaarlo voldoet hiervan een korting op het uurtarief voor Hulp bij het huishouden in de jaren 2015 en 2016 voor de inwoners die hun Hulp bij het huishouden zelf moeten gaan betalen en regelen en dit niet meer via de gemeente ontvangen. Minder mensen dan verwacht maken tot nu toe gebruik van deze regeling. Mochten er middelen overblijven dan kunnen deze ingezet worden voor het tekort op de huishoudelijke hulp. Wij ramen derhalve nu geen tekort op de huishoudelijke hulp.

Relatief groot aantal jeugdzorgcliënten interventieniveau 4 en 5

In de primitieve begroting 2015 werd uitgegaan van een totaal bedrag aan uitgaven van € 2,0 miljoen aan uitgaven voor jeugdzorg op interventieniveau 4 en 5. Hogere uitgaven in dit segment vallen niet onder het solidariteitsprincipe en overschrijdingen komen voor rekening van de eigen gemeente. Inmiddels is duidelijk dat het aantal cliënten wat hierop een beroep zal gaan doen, waarschijnlijk lager gaat uitvallen gezien de totale daling van het aantal jeugdzorgklanten. Daarnaast komt uit de rapportage van de penvoerder Emmen naar voren dat er sprake is van verschuiving naar hogere interventieniveaus 6 tot en met 8, waarop het solidariteitsprincipe van toepassing is. De genoemde ontwikkelingen leiden tot een voorzichtige conclusie dat het verwachte tekort op interventieniveau 4 en 5 waarschijnlijk lager wordt. Derhalve heeft een bijstelling van € 100.000 plaatsgevonden in deze najaarsnota.

Tekort in totale jeugdbudget Drenthe

In de tweede kwartaalrapportage 2015 van de penvoerder gemeente Emmen, komt naar voren dat de verwachting is dat de uitgaven binnen het totaal beschikbare budget blijven. In de oorspronkelijke begroting was een tekort verwacht van € 1,9 miljoen, waarvan t.l.v. de gemeente Tynaarlo € 100.000. Dit bedrag valt nu vrij.

Aanloopkosten sociale teams.

Wij denken de uitvoeringskosten in 2015 binnen de daarvoor beschikbare middelen op te kunnen vangen.

Beschermd wonen

Voor Beschermd Wonen weten we dat we in 2015 niet uitkomen met de beschikbare middelen. De rijksuitkering voor beschermd wonen is weliswaar naar boven bijgesteld naar € 33,7 miljoen, maar dit budget is nog steeds niet toereikend. We hebben te maken met meer cliënten dan aanvankelijk uit de gegevens van het rijk naar voren kwam. En het is de vraag of we het volledige bedrag aan eigen bijdragen gaan ontvangen. Dit leidt tot een verwacht tekort van ongeveer € 3 miljoen in 2015. Bij de vorige prognose was dit nog € 1,8 miljoen. Voor 2016 wordt ook een tekort verwacht van € 3,0 miljoen.

Onlangs heeft herijking plaatsgevonden van de verdeelsleutel om de tekorten in 2015 en 2016 samen te dragen. Volgens deze verdeelsleutel bedraagt de bijdrage van Tynaarlo aan dit tekort € 336.000 voor 2015.

Het rijk heeft aangegeven met een nieuwe verdeling te komen voor 2016 en met terugwerkende kracht voor 2015. Het is echter niet te verwachten dat dit gebaseerd is op de werkelijke aantallen cliënten bij gemeenten. Daarom zal de lobby voor een realistischere verdeling voortgezet moeten worden.

2. Inhoudelijke stand van zaken

a) Participatie

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. De wet is bedoeld om meer inwoners, ook inwoners met een beperking, regulier aan het werk te krijgen.

Het beleid van de Participatiewet is onderdeel van het gemeentelijk sociale beleid. Het beleid is afgestemd met de overige domeinen. De inwoner is binnen twee stappen op de juiste plek en wordt integraal benaderd.

De Participatiewet leidt ertoe dat gemeenten te maken krijgen met grotere groepen werkzoekenden die een beroep (kunnen) doen op ondersteuning bij het vinden van werk. Deze uitbreiding van de doelgroep bestaat voor het grootste deel uit inwoners die wel kunnen werken, maar die niet in staat zijn om het minimumloon te verdienen. Voor deze nieuwe instroom is het vanaf 2015 niet langer mogelijk om een beroep te doen op de Wet sociale werkvoorziening of de Wajong.

Er wordt gewerkt aan een bedrijfsplan om te komen tot één uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet (deze zal bestaan uit de ISD en een gedeelte van Alescon).

Het participatiegeld dat de gemeente Tynaarlo in het kader van de Participatiewet per 1 januari 2015 krijgt wordt besteed aan inwoners met een "sw indicatie" en aan integratie en participatiewerkzaamheden voor werkzoekenden. Een deel van de participatiegelden wordt daarom door WSW Alescon beheerd en een deel wordt door het ISD beheerd.

De rijksbijdragen voor het "sw"deel zijn in 2015 lager dan de uitgaven. Daarom wordt in 2015 een nadeel verwacht van ca € 50.000. In totaal vallen 99 inwoners van Tynaarlo onder de voormalige "sw regeling". In 2016 zullen nog 88 inwoners een "sw indicatie hebben". De vermindering ontstaat door natuurlijk verloop. In 2016 wordt een voordeel verwacht, omdat de aangekondigde rijksbijdragen voldoende zijn voor de kosten van de "sw verplichtingen".

Op basis van de inzichten die uit de rapportage van het ISD per 1 september komen wordt een voordeel verwacht in de participatiegelden die ingezet worden om werkzoekenden te begeleiden. Het totaal aan effecten in de participatiebudgetten 2015 wordt daarom nu als minimaal wordt geschat.

Wij benoemen deze verwachtingen in deze monitor omdat de rijksbijdragen onderdeel zijn van de integratie uitkering die daarvoor beschikbaar is gesteld. Bij de jaarrekening 2015 wordt het resultaat over 2015 ten gevolge van de decentralisaties in beeld gebracht en in de jaarrekening verwerkt.

b) Jeugd

Met de Jeugdwet als basis voeren de gemeenten in Drenthe sinds 1 januari 2015 de bedrijfsvoering op de jeugdhulp gezamenlijk uit. Het overgrote deel van de gecontracteerde zorgaanbieders heeft voor 2015 een budgetplafond meegekregen waarvoor zij jeugdigen (gebaseerd op het aantal jeugdigen in 2014) moeten voorzien van hulp en ondersteuning. Hierbij is deels sprake van continuïteit van zorg. Voor Tynaarlo zijn dit 510 jeugdigen, een daling van 65 ten opzichte van de voorjaarsnota. Oorzaak van de daling is met name dat een aantal dubbelingen in de administratie er uit zijn gehaald.

Daarnaast maakt er een deel van de jeugdigen gebruik van een PGB. In het kader van continuïteit van zorg gaat het in Tynaarlo om 113 jeugdigen die een PGB indicatie heeft welke (deels) in 2015 doorloopt. Met deze jeugdigen zal in 2015 een gesprek plaatsvinden over herindicatie. Deze herindicatie is nodig om te kunnen beoordelen of het huidige aanbod jeugdhulp nog past, dit zal een aanzienlijk capaciteitsbeslag leggen op de organisatie.

De penvoerder gemeente Emmen heeft een tweede kwartaalrapportage gemaakt met een aantal bevindingen. De samenvatting uit deze rapportage is de volgende:

Gegevensuitwisseling/monitoring nog niet op orde

De gegevensuitwisseling tussen gemeenten en zorgaanbieders is door technische omstandigheden nog niet volledig in werking (dit is overigens een landelijk beeld). Dit leidt er toe dat er nog geen beleidsinformatie voorhanden is in het kader van monitoring. De verwachting is dat bij de rapportage over het derde kwartaal meer beleidsinformatie voorhanden is.

Uitkomsten kwartaalrapportages zorgaanbieder

➤ *Uitgaven passen binnen het rijksbudget voor 2015:*

De totale zorgkosten (inclusief PGB's) en uitvoeringskosten blijven naar verwachting binnen de door het rijk beschikbaar gestelde budget € 123,8 miljoen. Aan deze verwachting kleven enkele onzekerheden aangezien deze prognose is gebaseerd op een optelling van de prognoses uit de kwartaalrapportages van de zorgaanbieders en niet geverifieerd zijn met gegevens die bij de gemeenten bekend zijn. Daarnaast is er nog geen volledige helderheid over het verloop van de PGB verplichtingen.

➤ *Verwacht tekort voor 2016:*

In verband met de aangepaste rijksbijdrage voor 2016 en in het kader van de gemeentelijke begroting is een financiële doorkijk gemaakt. De rijksbijdrage van 2016 ligt circa € 10 miljoen lager dan in 2015. Het effect van een lagere rijksbijdrage kan deels worden opgevangen. Het tekort wat resteert (circa € 4 miljoen) zal door aanpassing van de budgetplafonds bij de zorgaanbieders moeten worden opgelost.

➤ *Aantallen cliënten in zorg lager dan gecontracteerd, maar op hoger interventieniveau:*

De verwachte aantallen cliënten in zorg/zorgtrajecten volgens de rapportages van de grote zorgaanbieders komen over geheel 2015 naar verwachting 11% lager uit dan de aantallen volgens de afgesloten contracten. Daar staat tegenover dat de zorgtrajecten meer ingezet worden op de hogere interventieniveaus (6 tot en met 8) dan op de lagere interventieniveaus. Dit is een tegengestelde trend dan die met het RTA wordt beoogd. Een duidelijke verklaring voor deze zorgelijke trends is nog niet gevonden.

➤ *8% tot 20% van het aantal verwijzingen vindt plaats door gemeenten*

Risico's

De belangrijkste risico's die kunnen worden onderkend zijn van financiële aard, zijn gerelateerd aan de gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders en gemeenten of hebben betrekking op rechtmatigheid.

Transformatie

Dit najaar zal door de zorgaanbieders meer expliciet en structureel aandacht kunnen worden besteed aan de uitwerking en uitvoering van de transformatieplannen voor de regionale zorg, dit in verband met de transitie waar ze nog in zaten in de eerste helft van 2015.

Als basis voor de inkoop van de bovenregionale zorg voor 2016 hanteren de regio's (Groningen, Drenthe en Friesland) één integraal transformatieplan van de bovenregionale jeugdzorg(funcities) met concrete doelen en resultaten voor de periode 2016-2018. De gezamenlijke instellingen met een bovenregionaal zorgaanbod hebben de opdracht gekregen dit transformatieplan op te stellen.

De bestuurlijke besluitvorming c.q. accordering inzake dit gezamenlijk transformatieplan is de basis van de contractering voor de bovenregionale zorg voor het jaar 2016 en zal voorafgaand aan de contractering bestuurlijk worden vastgesteld.

Het mag duidelijk zijn dat deze rapportages het beeld bevestigt dat er nog een aantal belangrijke stappen noodzakelijk zijn, zowel financieel als beheersmatig. Via de reguliere bestuurlijke overleggen vind de bewaking van de voortgang plaats.

c) WMO nieuw en WMO oud (HH)

Bij de overdracht van de nieuwe WMO taken zijn ongeveer 340 klanten die vanaf 1 januari 2015 Begeleiding, Logeren en/of Dagbesteding via de WMO zouden moeten krijgen (met een overgangsrecht AWBZ). Bij ongeveer 50% van deze klanten is geen zorgaanbieder bekend of is een (duidelijke) indicatie aanwezig.

Door het uitvoeren van herindicaties moet duidelijk worden wat de status is van deze klanten. Hebben deze klanten geen zorg of indicatie, hebben zij hun indicatie (nog) niet verzilverd, of is de basislijst niet volledig? De organisatie van herindicaties Wmo heeft hoge prioriteit en moeten voor het einde van 2015 afgerond zijn.

De beleidswijziging Hulp bij huishouden heeft plaatsgevonden. Echter anders dan vooraf ingeschat is een kleiner deel van de cliënten naar een algemene voorziening verwezen (60 % in werkelijkheid, tegen 70% geschat). Daarnaast heeft de voorbereiding van de wijziging meer tijd gevegd dan ingeschat. Beide ontwikkelingen brengen extra kosten met zich mee.

d) Uitvoeringsorganisatie (Team Wmo en Jeugd)

De overgangsdatum van 1 januari 2015 is voor inwoners met Zorg in Natura, die vanuit AWBZ of jeugdzorg kwamen relatief rustig verlopen; het overgangsrecht helpt daarbij.

De eerste maanden van het team Wmo en Jeugd kenmerkten zich door grote betrokkenheid van de medewerkers met de (vragen van) inwoners. Er hebben ons geen signalen bereikt over inwoners die tussen wal en schip zijn gevallen. Wel hebben inwoners te maken gehad van niet-tijdig uitbetaalde PGBs, de wijzigingen in de Huishoudelijke hulp, en onduidelijkheden in de afbakening tussen Wmo-Zorgverzekeringswet-Wet Langdurige Zorg en Jeugdwet-Wet Langdurige Zorg– en Passend onderwijs.

Alle teams hadden daarnaast te maken met leerprocessen in nieuwe taken en wetgeving, inrichten van ict-systemen, meer inzicht in aantallen cliënten, oppakken van herindicaties, het vervullen van de laatste vacatures, wisselingen in de leidinggevende en teamvorming.

Het is belangrijk eerst de basis op orde te hebben (qua dienstverlening, juridisch, financieel, administratief en organisatorisch). Dan kan ook de managementinformatie beter geleverd worden. Daarna kan meer energie gezet worden op de transformatie (naar een ander, lichter aanbod). Vanzelfsprekend wordt dit aspect in de sociale teams en Toegangsteam jeugd nu meegewogen, maar hiermee stelselmatig aan de slag gaan, kan op dit moment nog geen prioriteit krijgen.

Om de basis op orde te krijgen kost meer tijd dan dat van te voren was ingeschat. Dit heeft gevolgen, zo zijn we veel minder ver met herindicaties dan van te voren werd verwacht. Wel zullen de herindicaties in 2015 afgerond worden. Hierop zal een personele – extra- inspanning moeten worden geleverd. Behalve dat het de werkdruk hierdoor hoog blijft, levert dit financieel ook een nadeel op.

Op dit moment zijn we bezig de laatste werkzaamheden vanuit het project Transitie af te ronden. Tegelijkertijd wordt nagedacht en met alle partijen – intern en extern- gesproken over de agenda voor het transformatieprogramma. In bijlage 1 kunt u hier meer over lezen. De Wmo-adviesraad en de WWB-WSW Cliëntenraad zijn bezig een voorstel uit te werken voor de nieuwe invulling van de advies- en participatiestructuur. Zij geven invulling aan burgerparticipatie en omdat het transformatieplan hier ook op in gaat, willen wij hier graag samen in optrekken. Dit zorgt er wel voor dat het transformatieplan in het eerste kwartaal 2016 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor de opzet van transformatieprogramma verwijzen wij u naar bijlage I.

Met een personeelsbudget van 1,5 miljoen lijkt de uitvoeringsorganisatie in 2015 uit te komen.

3. Feiten en Cijfers

Algemeen

Algemene cijfers rond bevolking, bevolkingssamenstelling, percentage jeugdigen, aantal huishoudens, werkloosheidscijfers en zorggebruik zijn van belang voor de ontwikkeling van de ondersteuningsopdracht die gemeente heeft in het sociale domein. Deze cijfers horen dan ook thuis in de monitoring. U treft ze aan in bijlage 2. We zullen deze cijfers éénmaal per jaar actualiseren. De cijfers die nu zijn opgenomen zijn overeenkomstig de cijfers in de monitor bij de voorjaarsnota.

Aantallen cliënten Wmo, Jeugd en Beschermd Wonen in Tynaarlo

Meer specifiek van belang zijn nu de gegevens met betrekking tot Wmo en Jeugd. Deze cijfers zijn deels afkomstig van onze eigen administratie. De aantallen cliënten rondom Beschermd wonen zijn afkomstig van de centrumgemeente Assen.

Type zorg	Aantallen bij NJB 2015	Aantallen bij VJB 2015	Aantallen januari 2015
WMO-AWBZ ZIN (totaal)	193	178	166
- Dagbesteding	75	66	62
- Begeleiding	114	107	100
- Kortdurend verblijf	4	5	4
WMO-PGB (totaal)	88	90	114
- Pers.verz.	8	8	11
- Begeleiding ind.	61	59	70
- Begeleiding groep	18	22	26
- Verblijf tijdelijk	1	1	7
Beschermd wonen (totaal)	92	88	121
- ZIN	72	69	
- PGB	20	19	
- Niet verzilverde indicatie	21	21	
WMO Huish. hulp (totaal)	559	755	900
- PGB	24	45	
- Maatwerk, ZIN	339	319	270
- Alg.vorz. ZIN	196	391	630
- waarvan min. eigen bijdrage	68	137	220
Jeugd PGB (totaal)	113	119	156
- Pers.verz.	15	15	23
- Begeleiding ind.	58	52	60
- Begeleiding groep	33	41	50
- Verblijf tijdelijk	7	9	21
- onbekend	0	2	2
Jeugd ZIN (totaal)	510**	575**	

Tabel: aantal inwoners uit Tynaarlo die gebruik maken van voorzieningen van het SociaalDomein

** hierop heeft de controle van het woonplaatsbeginsel nog niet plaatsgevonden.

Op basis van de genoemde gegevens zijn de volgende conclusie te trekken:

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van Wmo (inclusief huishoudelijke hulp) en Jeugdzorg is momenteel lager dan in eerdere metingen werd vastgesteld. Enerzijds wordt dat veroorzaakt doordat met name bij de WMO huishoudelijke hulp de beleidswijziging haar effecten gaat sorteren.

De aantallen jeugd die Zorg in natura geleverd krijgen zijn materieel gedaald met name als gevolg van het opschonen van bestanden en het elimineren van dubbelingen.

4. Financiën

In dit hoofdstuk beschrijven we de ontwikkelingen in de Rijksbijdrage Sociaal Domein (op basis van de September circulaire 2015) en vervolgens een update van de uitgaven in het sociale domein. We maken hierbij de vergelijking met de notitie Nulmeting Budgetten Decentralisaties.

4.1.1 De rijksbijdragen 2015 op basis van de Septembercirculaire 2015

In deze paragraaf geven we overzicht van de budgetten in het kader van de Integratieuitkering Sociaal Domein (Wmo Nieuw en Jeugd, wsw en reïntegratiebudget), de Integratieuitkering Wmo (oud) en budget Wmo voor de centrumgemeente Assen (beschermd wonen).

Bijdrage van het rijk	Sept.-circulaire 2015	Mei-circulaire 2015	Kadernota WMO/Jeugd/ Participatiewet
A. WMO			
Huishoudelijke hulp	2.558.721	2.581.953	2.616.456
Extra decentralisatie uitkering huishoudelijke hulp	315.900	315.900	0
WMO nieuwe taken	3.695.915	3.683.692	3.764.555
Subtotaal WMO	6.570.536	6.581.545	6.381.011
B. Jeugdhulp	6.528.674	6.559.767	6.759.709
C. Participatiewet			
Wsw	2.515.744	2.515.744	2.491.240
Reïntegratie	568.659	568.659	583.000
Subtotaal Participatie	3.084.403	3.084.403	3.074.240
Totaal	16.183.613	16.225.715	16.214.960

Tabel : Verloop ontvangen bijdragen van het Rijk in circulaire en vastgestelde kadernota's

De septembercirculaire geeft ten opzichte van de meicirculaire geen materiële verschillen te zien. Er hebben zich enige technische aanpassingen voorgedaan in zowel de budgetten van de WMO als de jeugdhulp, waardoor per saldo een bedrag van €42.000 minder wordt ontvangen.

4.1.2 Ontwikkeling meerjarenbudgetten

In de september-circulaire is de meerjarenontwikkeling in de budgetten voor de gemeente Tynaarlo als volgt weergegeven:

Septembercirculaire 2015 Integratie-uitkering Sociaal domein

Jaar	WMO nieuwe taken	Jeugd	Re- Integratie	Wsw	Totaal Sociaal Domein	Integratie- uitkering WMO oud	WMO nieuwe taken (centrum gemeente Assen)
2015	3.695.915	6.528.674	568.659	2.515.744	13.308.992	2.558.721	33.715.041
2016	4.168.725	5.766.919	621.130	2.338.933	12.895.708	2.299.230	31.829.969
2017	4.250.707	5.334.925	670.531	2.150.455	12.406.618	2.381.401	33.232.725
2018	4.117.424	5.352.422	737.868	1.975.457	12.183.171	2.381.401	34.259.812
2019	4.077.503	5.359.642	771.336	1.846.459	12.054.940	2.381.401	35.039.840
2020	4.093.689	5.359.642	794.565	1.716.720	11.964.616	2.381.401	35.038.611

Tabel: De ontwikkeling van de Rijksbijdrage voor het Sociaal Domein

De Integratieuitkering Wmo oud zal voor de jaren 2017 en verder nog herberekend worden in verband met het feit dat mensen langer thuis blijven wonen (minder instroom in de Wet Langdurige Zorg).

Ten opzichte van de meicirculaire is de ontwikkeling in de meerjarenbudgetten niet gewijzigd.

Uit bovenstaande tabel kunnen de conclusie getrokken worden:

- De Wmo-uitkering voor nieuwe taken stijgt, eerst meer, per saldo met 400.000
- De uitkering voor jeugdhulp in de gemeente Tynaarlo daalt met 1,2 miljoen.
- De uitkering voor reïntegratie stijgt de komende jaren
- De uitkering voor Wsw daalt (conform verwachting, doelgroep daalt ook met ca 5% per jaar)

Omdat we voor de Jeugdhulp samenwerken met de alle twaalf Drentse gemeenten is in onderstaande tabel in beeld gebracht hoe de financiële ontwikkeling is van het totale budget voor jeugdhulp van de 12 Drentse gemeenten. Tevens is aangegeven welk deel Tynaarlo uitmaakt van het totaal. In de tabel zijn de cijfers van de mei-circulaire opgenomen. De gegevens van de september geven geen materiële verschillen weer.

Mei-circulaire 2015: Ontwikkeling Rijksbijdrage budget Jeugdhulp Drenthe					
		2015		2016	
Uitkeringsjaar					
Gemeentenaam	Jeugd		Jeugd		
Assen	23.936.568	19,335%	20.917.088	18,378%	
Coevorden	7.930.144	6,406%	7.045.143	6,190%	
Emmen	30.311.824	24,484%	28.085.049	24,676%	
Hoogeveen	15.979.740	12,908%	14.555.783	12,789%	
Meppel	7.928.025	6,404%	7.651.162	6,722%	
Aa en Hunze	5.306.697	4,286%	4.910.905	4,315%	
Borger-Odoorn	5.828.457	4,708%	6.064.204	5,328%	
De Wolden	3.283.340	2,652%	3.279.773	2,882%	
Noordenveld	5.752.438	4,647%	5.543.262	4,870%	
Westerveld	4.173.471	3,371%	3.470.712	3,049%	
Tynaarlo	6.559.767	5,299%	5.766.919	5,067%	
Midden Drenthe	6.809.965	5,501%	6.526.272	5,734%	
	123.800.437	1	113.816.273	1	

Tabel: Ontwikkeling Rijksbijdrage budget Jeugdhulp Drenthe

Uit bovenstaande kan de conclusie getrokken worden:

- De uitkering 2015 voor de totale Drentse jeugdhulp daalt van €128.300.000 (budget bij decembercirculaire) naar €123.800.000 in 2015. In 2016 daalt deze nog meer namelijk nog €10,0 miljoen extra.
- De uitkering voor jeugdhulp in de gemeente Tynaarlo daalt met 1,2 miljoen. Ons aandeel binnen Drenthe blijft nagenoeg hetzelfde (van 0,527 naar 0,5299)

4.2 Beschermd Wonen

Vanuit de centrumgemeente Assen is een actuele prognose opgenomen van het verwachte tekort naar aanleiding van de septembercirculaire. In onderstaande tabel is de analyse opgenomen van het oplopende tekort.

Actuele raming tekort 2015

De in augustus bijgestelde prognose van het tekort bedraagt € 3 miljoen. Dit is inclusief de verwachte nieuwe instroom t/m eind 2015. Onderstaand de berekening:

Financiële rapportage Beschermd wonen					
		vastgestelde	vorige	actuele	
		begroting	prognose	prognose	prognose
coda	omschrijving	2015	2015	2015	2016
657	Beschermd wonen				
6570101	Beschermd wonen ZIN	19.338.398	25.019.064	24.918.976	24.395.775
6570102	Beschermd wonen PGB	7.237.311	11.000.000	11.930.371	11.533.613
6570103	Eigenbijdrage beschermd wonen	-2.800.000	-2.112.573	-1.400.000	-1.400.000
6570104	Innovatie beschermd wonen 2%	500.541	674.301	500.000	0
totaal kosten voorzieningen		24.276.250	34.580.792	35.949.347	34.529.388
	Integratieuitkering	25.027.062	33.715.041	33.715.041	31.829.969
	-/- Uitvoeringskosten 3%	-750.812	-1.011.451	-750.812	-756.443
totaal beschikbaar		24.276.250	32.703.590	32.964.229	31.073.526
saldo		0	-1.877.202	-2.985.118	-3.455.862

Toelichting:

1. Kosten voorzieningen beschermd wonen ZIN en PGB

De meest recente raming is gemaakt op basis van ons cliëntenbestand GWS t/m periode 7 (medio juli 2015) die we hebben doorgetrokken naar eind 2015, en waaraan nog een schatting van nieuwe instroom is toegevoegd. De verwachte kosten ZIN + PGB zijn totaal € 36.849.347,-. Ze vallen hoger uit dan in de vorige prognose. Dit komt met name door een hoger bedrag voor PGB. Dit is een van de factoren in de toename van het tekort tov de prognose van mei (toen 1,8 miljoen).

Door voortschrijdend inzicht en oplossen van 'rare dingen' krijgen we steeds beter zicht op de werkelijke aantallen verstrekkingen in het systeem. Er is daardoor nu een betere basis voor kostenramingen ZIN en PGB dan voor de zomer. Deze huidige en de vorige kostenraming hebben daarnaast deels verschillende aannames. Feitelijke verschillen met de vorige prognose zijn daardoor lastig te verklaren. Toch zullen we tav de PGB kostentoeename hier nog wel naar zoeken. N.B. Er lijkt op dit moment geen reden om te concluderen dat deze veroorzaakt zou worden door een grote nieuwe instroom, althans dit wordt niet ondersteund door de aantallen uit de tabellen.

2. Eigen bijdrage van cliënten

De verwachte inkomsten uit eigen bijdragen zijn € 1.400.000,-. Onder dit bedrag ligt geen harde berekening maar het is wel een zorgpunt. Het CAK kampt met achterstanden. Daarnaast heeft het CAK moeite om door Assen aangeleverde gegevens te verwerken. En worden eigen bijdragen voor PGB s afgedragen aan de regiogemeenten waarbij het onderdeel beschermd wonen niet kan worden onderscheiden van de overige Wmo onderdelen. Terwijl dit deel verrekend moet worden met centrumgemeente Assen. E.e.a. heeft te maken met coderingsproblemen.

Op dit moment is niet helder wat we over het hele jaar 2015 aan inkomsten uit eigen bijdragen kunnen verwachten. N.b. om e.e.a. helder te krijgen gaan we zeer binnenkort met het CAK om de tafel.

Het rijk heeft obv eigen aannames in de meicirculaire laten weten voor Assen uit te gaan van € 2.112.573,- aan eigen bijdragen beschermd wonen 2015. Dit beschouwen wij als bovengrens. Veiligheidshalve gaan we dus in de nieuwe prognose alvast lager zitten op € 1.400.000,-.

N.b. de inkomsten uit eigen bijdragen beschermd wonen zijn bij alle centrumgemeenten een

aandachtspunt. Hier is ook landelijk aandacht voor.

De bijstelling van inkomsten uit eigen bijdragen naar beneden is de tweede factor in de toename van het tekort tov de prognose van mei (toen 1,8 miljoen).

3. Innovatiebudget

Hiervoor is zoals bekend in 2015 een bedrag van € 500.000,- euro gereserveerd. Of we dit daadwerkelijk uitgeven hangt af van de beoordeling van de aanvragen (medio oktober duidelijkheid over).

4. Uitvoeringskosten (apparaatskosten)

Hiervoor is 3% beschikbaar van de aanvankelijke rijksbijdrage 2015 van € 25.027.062,- (septembercirculaire 2014).

5. Integratieuitkering

Hiervoor gaan we uit van € 33.715.041,- obv de mei- en septembercirculaires 2015. De rijksbijdrage is ontoereikend voor de hierboven genoemde verwachte kosten. Vele andere centrumgemeenten bevinden zich in de zelfde situatie. Uit verdiepend onderzoek door een aantal gemeenten waaronder Assen (uitgevoerd door Bureau HHM) is reden om aan te nemen dat de door VWS gebruikte Vektis GO 5 bestanden niet deugdelijk genoeg zijn om als basis te gebruiken voor de budgetverdeling tussen gemeenten. Ook geeft de voorlopige uitkomst reden voor twijfel of het macro budget wel groot genoeg is. In reactie hierop heeft het rijk in de septembercirculaire 2015 het volgende gezegd: *Het rijk zal dit verdiepende onderzoek onder alle centrumgemeenten laten uitvoeren. Op basis van die uitkomst wil VWS rond 1 november een besluit nemen over aanpassing van de verdeling voor 2016 (verwachting is dat er geen geld bij wordt gelegd). Het is mogelijk dat gemeenten die in 2015 een tekort op beschermd wonen hebben (in de zin van minder budget dan op grond van de verdeelsleutel in de rede lag) daarvoor in 2016 nog worden gecompenseerd (dekking wordt gezocht in 2016 bij gemeenten die volgens nieuwe verdeling teveel hebben ontvangen) . Deze correctie kan mogelijk ook nog meerjarig worden uitgesmeerd.*

De meerderheid van de centrumgemeenten waaronder Assen vindt deze toezegging onvoldoende omdat zo'n breder onderzoek wel opnieuw systeemfouten zal aantoonen maar deze niet oplost. Zo blijft de basis nog steeds te wankel. We willen volledigheid en zorgvuldigheid in de onderzoeksopzet en het tijdspad. De VNG Cie Gezondheid & Welzijn beraadt zich op dit moment over verdere stappen richting het rijk .

6. Saldo (tekort)

In de actuele prognose is het verwachte tekort € 2.985.118,- (afgerond 3 miljoen).

We hebben als regio afgesproken het tekort gezamenlijk te dragen volgens verdeelsleutel 1+4. Een berekening van de bijdrage per gemeente uitgaande van deze verdeelsleutel en de bijgestelde prognose vind je in bijlage 1.

N.B. Het werkelijke saldo weten we pas als de werkelijke realisatie 2015 bekend is én als de rijksbijdrage 2015 definitief is vastgesteld.

7. Doorkijkje 2016

Met de kennis van nu zien we over het jaar 2016 het tekort verder oplopen naar 3,5 miljoen.

-De nieuwe kostenramingen voor ZIN en PGB voor 2015 zijn voorlopig ook voor 2016 ingevuld.

-De integratieuitkering 2016 is het bedrag obv van mei/ septembercirculaire 2015. De uitkering is lager dan 2015 omdat in 2016 geen correctie meer zal plaatsvinden voor door de centrumgemeente aangegane verplichtingen wat voor 2015 wel is gebeurd (echter voor Assen onvoldoende heeft uitpakkt) en er in 2016 geen sprake meer is van een eenmalige vergoeding voor invoeringskosten PGB.

-De huidige voorzichtige raming van inkomsten uit eigen bijdrage is voorlopig ook voor 2016 doorgetrokken.

-Apparaatskosten zijn constant gehouden op het niveau 2015 behoudens een indexering.

-Voor 2016 is nog geen innovatiebudget opgenomen

-we hebben in de prognose 2016 ook nog geen rekening gehouden met een hogere

vergoeding van kapitaallasten aan zorgaanbieders.

8. Voorziening maatschappelijke opvang

Afgesproken is dat we ambtelijk onderzoeken of een deel van de middelen in de voorziening Maatschappelijk Opvang betrokken kan worden bij dekking van de verwachte tekorten op Beschermd Wonen. Het bestuurlijk overleg krijgt hierover een voorstel. Omdat dit nog loopt is een eventuele uitkomst nog niet meegenomen in prognoses.

Volledigheidshalve is ook nog de verdeling van het tekort over de verschillende gemeenten weergegeven.

Verdeling tekort 2015 totaal centrum gemeente taak Beschermd Wonen				
	Actuele prognose		Vorige prognose	
	%	verdeling tekort	%	verdeling tekort
Aa en Hunze	5%	152.853	5%	96.122
Assen	31%	938.723	31%	590.319
De Wolden	10%	287.809	10%	180.990
Hoogeveen	14%	417.755	14%	262.707
Meppel	9%	264.324	9%	166.221
Midden Drenthe	9%	270.979	9%	170.406
Noordenveld	6%	181.458	6%	114.111
Tynaarlo	11%	336.034	11%	211.316
Westerveld	5%	135.182	5%	85.010
totaal	100%	2.985.118	100%	1.877.202

4.3 Tegenmaatregelen

Als tegenmaatregelen om het tekort omlaag te krijgen, zien we voor 2015:

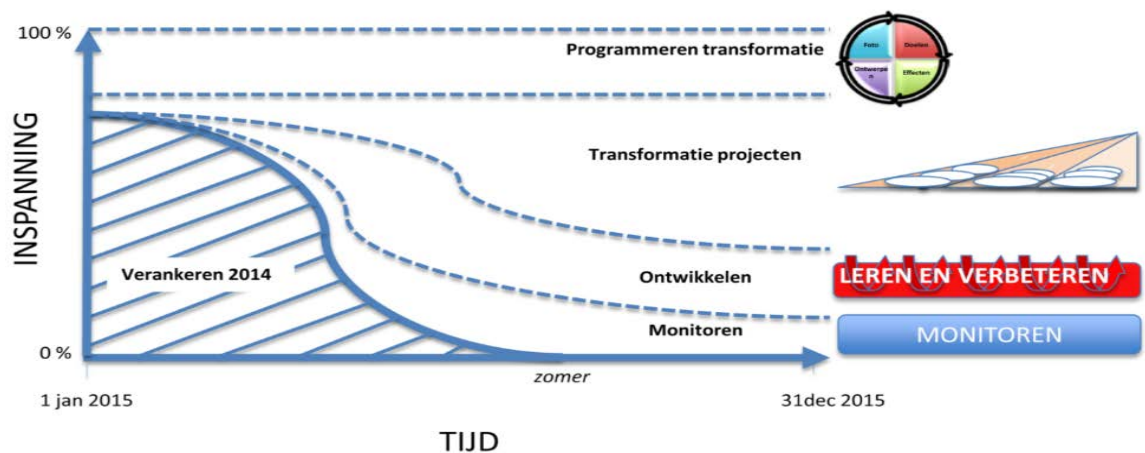
1° De noodzaak om in de uitvoering de basis op orde te krijgen. Dit betreft de dienstverlening (frontoffice): telefonie, het zo goed mogelijk functioneren van de sociale teams en het Toegangsteam Jeugd binnen hun doelstelling om zowel preventief te werken als ook als vangnet te fungeren. Dit betreft ook de backoffice: juridisch, financieel/ administratief en organisatorisch). Dan kan ook de managementinformatie beter geleverd worden. Daarna kan meer energie gezet worden op de transformatie (naar een ander, lichter aanbod). Vanzelfsprekend wordt dit aspect in de sociale teams en Toegangsteam jeugd nu meegewogen, maar hiermee stelselmatig aan de slag gaan, kan op dit moment nog geen prioriteit krijgen. Inmiddels is extra capaciteit op de verschillende onderdelen ingezet.

2° Daarnaast moeten in 2015 alle herindicaties (Wmo en Jeugd) worden uitgevoerd. Als dit is gebeurd is er duidelijkheid over het werkelijke cliëntenbestand, de middelen die hiermee gemoeid zijn en kan een inschatting gemaakt worden van de wijze waarop/ mate waarin transformatie kan plaatsvinden. Dan kan ook Tynaarlo gaan werken aan een meerjarenplanning om zo snel mogelijk deze taken adequaat en binnen budgetair neutraal kan uitvoeren.

BIJLAGE 1 : Afronding transitie en opstarten transformatie

In Tynaarlo is in 2012 gestart met de voorbereidingen voor de nieuwe taken in het Sociaal Domein. Dit heeft ertoe geleid dat we per 1 januari 2015 transitieproof zijn. Zo concludeerde de accountant in zijn audit (begin 2015).

In het eerste half jaar vinden er nog afrondende werkzaamheden plaats in het kader van het project Transitie. De invoeringstijd was dermate kort dat voor sommige zaken een voorlopige regeling is vastgesteld, dat andere zaken nog niet ver genoeg zijn ontwikkeld en er zaken naar 2015 zijn geschoven.

Afbeelding 1: van Transitie naar Transformatie

Beleidsmatig zijn dit nog de volgende werkzaamheden:

- Inrichten contractmanagement en accountmanagement;
- Overdracht van kennis en achtergronden van beleid aan uitvoeringsorganisatie;
- Fine-tuning van beleid met praktijk: beleid maken en/of bijstellen;
- Implementatie in de lijn van projectonderdelen;
- Opbouwen en inrichten van uitvoeringsorganisatie Participatiewet

Voor de uitvoering zijn het nog de volgende werkzaamheden:

- Inrichten en professionaliseren en implementeren in uitvoeringsorganisatie (team WMO en Jeugd);
- Doorvoeren van de beleidswijziging Hulp bij Huishouden;
- Herindicaties AWBZ (nieuwe WMO klanten) en Jeugd uitvoeren.

Deze werkzaamheden zijn onontbeerlijk om de uitvoering van de nieuwe taken goed te laten verlopen. De organisatie moet in al zijn facetten eerst goed werken zodat goede dienstverleningen aan inwoners mogelijk is, goede communicatie mogelijk is, de organisatie juridisch en financieel in control is en de eerste besparingen gerealiseerd kunnen worden.

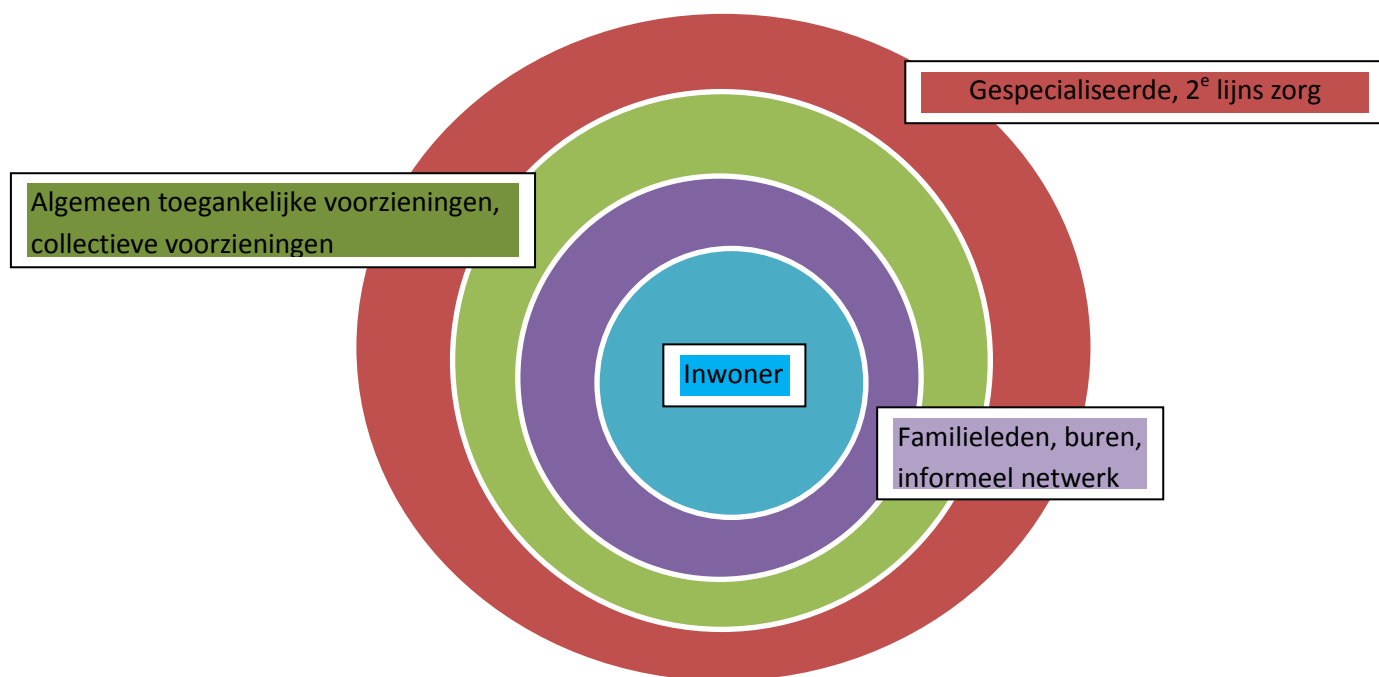

Opstarten Programma Transformatie

Voor de transformatie in de gemeente Tynaarlo hanteren we het volgende doel:

“Veranderingen in de Tynaarlose samenleving bewerkstelligen waardoor het streefbeeld uit de visie van 2012 gehaald wordt en de kosten van de nieuwe gemeentetaken in het sociale domein binnen (maximaal) het rijksbudget blijven.

In de kadernota Kansrijk Leven en in de Visienotitie ‘Iedereen heeft talent’ is de visie en het streefbeeld weergegeven. Kort samengevat is de missie van de gemeente Tynaarlo en ook het thema voor de transformatie: ‘gezond en veilig’ binnen de verschillende leefgebieden van de inwoners. Zoals hieronder schematisch is weergegeven.

Afbeelding 2: de leefgebieden van onze inwoners

Per leefgebied zijn verschillende te bereiken maatschappelijke effecten te benoemen.

De rol van de gemeente zal per leefgebied verschillen. Bij het opstellen van de transformatie-agenda zal hierop worden ingezoomd. We stellen dit programma op met behulp van input uit ‘het veld’ van inwoners, vrijwilligersorganisaties, aanbieders van zorg, welzijn, participatie, onderwijs etc.

In het najaar van 2015 zal u het transformatieprogramma worden voorgelegd.

BIJLAGE 2 Algemene cijfers van de gemeente Tynaarlo

Algemene cijfers rond bevolking, bevolkingssamenstelling, percentage jeugdigen, aantal huishoudens, werkloosheidscijfers en zorggebruik zijn van belang voor de ontwikkeling van de ondersteuningsopdracht die gemeente heeft in het sociale domein. De website 'waarstaatjegemeente.nl' levert cijfers over de gemeente Tynaarlo. Deze maatschappelijke kerncijfers zijn afkomstig van centrale bestanden.

Bevolking in Tynaarlo

Op 1 januari 2015 heeft de gemeente Tynaarlo 32.582 inwoners. De bevolkingsomvang over de periode 2008-2015 is toegenomen met 2%. Er is sprake van een positief migratiesaldo. Er vestigen zich meer mensen in de gemeente dan dat er mensen vertrekken. Daarnaast is er een natuurlijke bevolkingsafname.

Bevolkingssamenstelling

Het aantal inwoners jonger dan 5 jaar bedraagt 4,9%, het aantal inwoners van 80 jaar of ouder is 6,0%. In de onderstaande tabel is een vergelijking gemaakt met de provincie Drenthe.

	Tynaarlo		Provincie Drenthe	
	aantallen	%	aantallen	%
Inwoners	32.582		4.878.753	
Jonger dan 5 jaar	1.586	4,9	23.613	4,8
5 tot 10 jaar	1.911	5,9	27.297	5,6
10 tot 15 jaar	2.109	6,5	31.616	6,5
15 tot 20 jaar	1.980	6,1	28.845	5,9
20 tot 25 jaar	1.088	3,3	22.375	4,6
25 tot 45 jaar	6.314	19,4	109.143	22,3
45 tot 65 jaar	10.188	31,4	146.210	29,9
65 tot 80 jaar	5.372	16,5	75.311	15,4
80 jaar of ouder	1.945	6,0	24.578	5,0

Tabel : Bevolking naar leeftijdsklasse in 2015 (absoluut en relatief)

Het aantal inwoners jonger dan 5 jaar is in de periode 2001-2014 afgenomen met 16% de bevolking van 80 jaar en ouder is in dezelfde periode toegenomen met 37%.

Huishoudens

De gemiddelde omvang van een huishouden bedraagt in de gemeente Tynaarlo 2,36. Dit is net iets meer dan het Drentse gemiddelde. Ook zijn in de gemeente Tynaarlo relatief meer huishoudens met kinderen en relatief minder eenpersoonshuishoudens.

	Tynaarlo		Provincie Drenthe	
	aantallen	%	aantallen	%
Huishoudens	13.730		211.902	
Eenpersoonshuishoudens	3.984	29,0	65.635	31,0
Meerpersoonshuishoudens	9.746	71,0	146.267	69,0
Huishoudens zonder kinderen	4.803	35,0	71.815	33,9
Huishoudens met kinderen	4.943	36,0	74.452	35,1
Gemiddelde huishoudgrootte	2,36		2,31	

Tabel: Bevolking naar huishoudens in 2013 (absoluut en relatief)

Als gevolg van onder meer de individualisering en vergrijzing stijgt het aandeel eenpersoonshuishoudens sterker dan andere samenlevingsvormen.

Cijfers m.b.t. de jeugd

Deze cijfers zijn afkomstig van het Verweij Jonker instituut en het zijn cijfers van het jaar 2012.

	Tynaarlo	GGD Drenthe	Ontwikkeling
Kinderen in achterstandswijken (%)	0,0	35,31	
Kinderen in uitkeringsgezinnen (%)	2,29	5,08	☹
Zuigelingensterfte per 1.000 levend geboren kinderen	10,2	3,1	☹
Kindersterfte (1-14) per 100.000 kinderen 1-14 jr.	18,3	14,6	☺
Kindermishandeling (%)	1,0	1,1	
Achterstandsleerlingen (4-12) (%)	1,51	9,49	☺
Vroegtijdig schoolverlaters (%)	1,61	1,88	
Werkloze jongeren (16-24) (%)	1,35	2,14	☺
Jongeren met een delict voor de rechter (%)	2,10	2,35	☺
Kinderen in jeugdzorg (nieuwe indicaties)(%)	2,44	2,58	☹
Nieuwe indicaties jeugdzorg (excl. AWBZ)(%)	1,95	2,13	
Tiernermoeders (15-19)(%)	0,22	0,58	☺

Tabel Jeugdcijfers Verweij Jonker instituut van 2012

In de tijd uitgezet heeft het Verweij Jonker instituut de volgende ontwikkelingen geregistreerd:

- In de periode 2004-2012 is het aandeel kinderen in een uitkeringsgezien toegenomen met 86%.
- Het aantal sterfgevallen onder zuigelingen in de gemeente Tynaarlo is in de periode 2004-2012 toegenomen met 246%.
- In de periode 2004-2012 is in de gemeente Tynaarlo het aantal sterfgevallen onder kinderen afgenomen met 25%.
- In de periode 2004-2012 is in de gemeente Tynaarlo het aandeel leerlingen met een achterstand afgenomen met 78%.
- In de periode 2006-2012 is in de gemeente Tynaarlo het aandeel leerlingen met een achterstand afgenomen met 15%.
- In de periode 2004-2012 is in de gemeente Tynaarlo de werkloosheid onder jongeren afgenomen met 58%.
- In de periode 2004-2012 is in de gemeente Tynaarlo het aandeel jongeren waarvan het delict voor de rechter is gebracht afgenomen met 22%.
- In de periode 2005-2012 is in de gemeente het aandeel nieuwe indicaties voor jeugdzorg toegenomen met 13%.
- In de periode 2004-2012 is in de gemeente Tynaarlo het aandeel tienermoeders afgenomen met 1%.

Of een ontwikkeling positief of negatief is, is weergegeven door middel van een smiley.

Daarnaast telt de gemeente 49 speelgelegenheden, zoals park en plantsoen, sportterrein en dagrecreatief terrein, per hectare. Het aantal 0-17 jarigen in speelgelegenheden (per hectare) is in de periode 2004-2011 afgenomen met 18%.

Cijfers m.b.t. werk en bijstand

Inkomens

De inkomensverdeling van particuliere huishoudens voor de gemeente Tynaarlo is ter vergelijking met andere Drentse gemeenten gunstiger.

	Tynaarlo	Provincie Drenthe
% hh met inkomen 1 ^e 25%	19,1%	24,7%
% hh met inkomen 2 ^e 25%	22,8%	26,2%
% hh met inkomen 3 ^e 25%	27,2%	27,3%
% hh met inkomen 4 ^e 25%	30,9%	21,9%

Tabel Inkomensverdeling van particuliere huishoudens (incl. studenten) in 2012

Werkloosheid

In 2014 had de gemeente Tynaarlo een werkloosheidspercentage van 6,1%. In de provincie Drenthe bedroeg het werkloosheidspercentage voor 2014 7,3%.

Personen met een uitkering

In de gemeente Tynaarlo vallen 2.580 personen terug op een uitkering. Het aandeel personen dat gebruik maakt van een uitkering is in de gemeente Tynaarlo kleiner dan de rest van de provincie Drenthe.

	Tynaarlo		Provincie Drenthe	
	abs.aant.	rel.aant.*	abs.aant.	rel.aant.*
Totaal uitkeringen	2.580	132	52.550	171
WW-uitkeringen	750	38	14.360	47
WWB- of WIJ uitkeringen 15 tot 65 jaar (excl zak en kleedgeld)	380	19	11.740	38
AO-uitkeringen	1.330	68	25.440	83
WAO-uitkeringen	530	27	11.450	37
WIA-uitkeringen	150	8	3.490	11
Wajong-uitkeringen	540	28	8.310	27

Tabel: Personen met een uitkering in 2014 in de leeftijd 15 tot 65 jaar

* per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot 65 jaar

Stapelingsmonitor

Op basis van de stapelingsmonitor (gegevens 2011) zijn er 7.690 huishoudens die gebruik maken van één of meer regelingen binnen het sociaal domein (48 regelingen en voorzieningen o.a. Wmo, WIA, WAO, Awbz, jeugdzorg en bijzondere bijstand). Dit is 53% van de totale huishoudens in Tynaarlo en iets hoger dan de landelijke trend (51,5%) en lager dan gemiddeld in Drenthe (57,7%). Van de 7.690 huishoudens maken 3.000 huishoudens gebruik van 1 regeling en 625 huishoudens van 6 of meer regelingen.